

KLYNGEPROJEKTET

”Kend din grovfoderpris” – fra Driftsgrensanalyse til FMS –
Præsentation af resultater fra økonomisk analyse på
klyngebedrifterne

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevarerministeriet
Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

LDP 2020

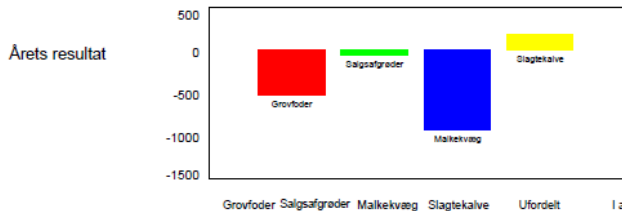
Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

KEND DIN GROVFODERPRIS

Driftsgrensanalyse

side 51

Driftsgrensanalyse (total)

Resultatopgørelse, 1.000 kr.

	Grovfoder	Salgsafgrøder	Mælkekvæg	Slagtekalve	Ufordelt	I alt
Salgsafgrøder	0	404	0	0	0	404
Grovfoder	1.517	0	0	0	0	1.517
Mælk	0	0	4.125	0	0	4.125
Salg af dyr, kvægt	0	0	545	603	0	1.148
Køb af dyr, kvægt	0	0	-19	-4	0	-23
Kvægt andet	0	0	5	38	0	44
Besætningsforskydning	0	0	163	29	0	192
Andre landbrugsindtægter	0	0	0	0	-435	-435
Bruttoudbytte i alt	1.517	404	4.820	666	-435	6.972
Udsæd	-89	-20	0	0	0	-89
Gødning	-178	-43	0	0	0	-219
Planteværn	-32	-36	0	0	0	-67
Diverse vedrørende markbrug	-83	-20	0	0	0	-103
Korn	0	0	-188	-26	0	-214
Råvarer	0	0	-853	-100	0	-753
Kraftfoder mv.	0	0	0	-101	0	-101
Mineraler og vitaminer	0	0	-111	-6	0	-117
Biprodukter mv.	0	0	-37	0	0	-37
Grovfoder, indkøbt	0	0	-36	0	0	-36
Eget grovfoder	0	0	-1.205	-100	0	-1.305
Dyr læge og medicin	0	0	-119	-13	0	-132
Avl, rådgivning og kontrol	0	0	-175	0	0	-175
Pasningsaftale husdyr	0	0	-946	0	0	-946
Øvrige diverse vedr. husdyr	0	0	177	0	0	177
Stykomkostninger i alt	-360	-118	-3.292	-346	0	-4.116

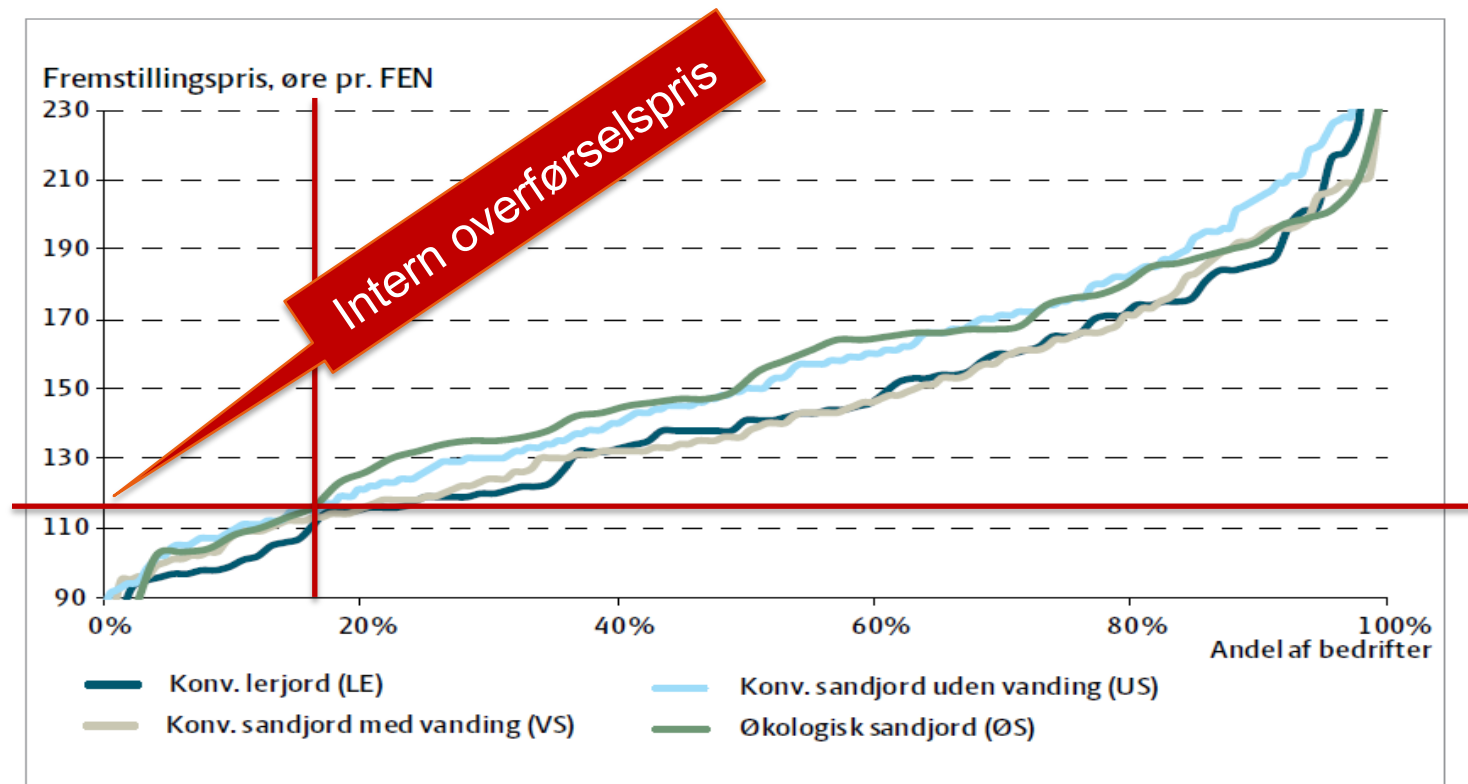

Produktionsomkostningerne på afgrødeniveau

	Luk udskrift	Udbytte		
		Majs/sæd	Græs til slæd	Vedv. Græs
		10.600	7.000	1.000
		FEN pr. ha	FEN pr. ha	kg pr. ha
Indberettede stykomkostninger, mark				
Udsæd	kr. pr. ha	1.216	345	0
Handelsgødning	kr. pr. ha	290	1.950	0
Planteværn	kr. pr. ha	565	0	0
Diverse inkl. plastic	kr. pr. ha	391	383	100
Stykomkostninger, i alt	kr. pr. ha	2.462	2.678	100
Scenario 3 - 2016				
Areal	ha	111,7	151,2	4,4
Eget timeforbrug	timer pr. år pr. ha	6,6	8,1	0,1
Samlet timeforbrug	timer pr. år pr. ha	6,6	8,1	0,1
Stykomkostninger, mark				
Udsæd	kr. pr. år	135.827	52.164	-
Handelsgødning	kr. pr. år	32.393	294.840	-
Planteværn	kr. pr. år	63.111	-	-
Diverse inkl. plastic	kr. pr. år	43.675	57.910	442
Stykomkostninger, i alt	kr. pr. år	275.005	404.914	442
Maskinstation	Enhed			
Udbringning husdyrgødning	kr. pr. ha	87		0
Gylleforsuring	kr. pr. ha	0	82	0
Maskinstationsomkostninger i alt, mark	kr. pr. ha	87	82	-
Maskinomkostninger i alt				
Maskinomkostninger i alt, mark	kr. pr. ha	3.851	5.274	85
Omkl. inkl. stykomkostninger, mark	kr. pr. ha	6.313	7.952	185
Omkl. inkl. stykomkostninger, mark	kr. pr. enhed	0,77	1,39	1,18
	enhed	FEN	FEN	FEN

FREMSTILLINGSPRISEN

FRAKTILANALYSEN

Tabel 4. Fraktilanalyse 2015 (konventionelle bedrifter, lerjord). Værdier for bedriften LE30 er markeret med gråt.

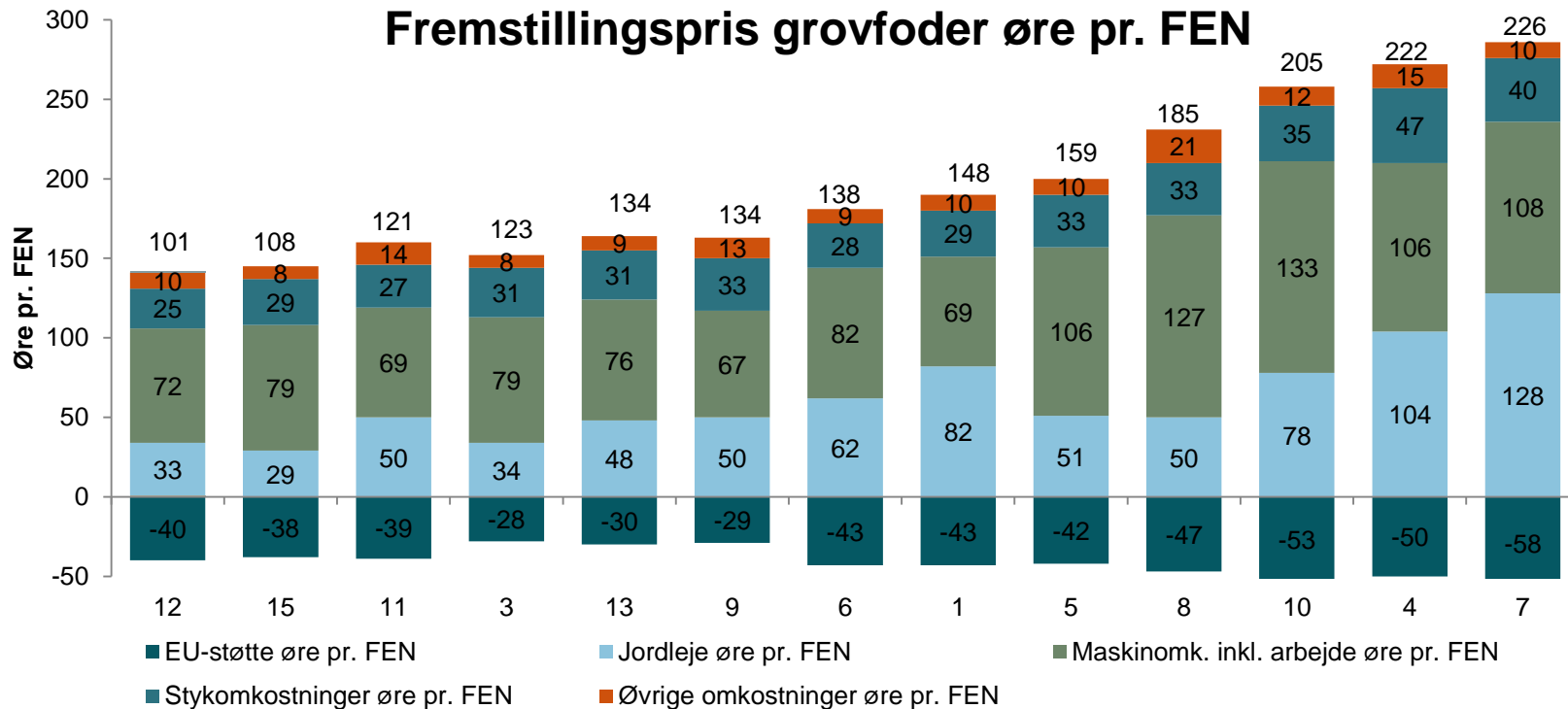
92 BEDRIFTER I GRUPPEN	STÆRK KONKURRENCEEVNE							STORT FORBEDRINGSPOTENTIALE			
	5 %	10 %	25 %	33 %	40 %	50 %	60 %	67 %	75 %	90 %	95 %
Udbytte/ha majs til helsæd, FEN	12.254	11.990	10.892	10.418	10.000	9.352	8.455	7.873	6.990	5.996	4.012
Udbytte/ha sædskiftegræs, FEN	10.493	10.365	9.902	9.246	8.912	8.545	8.154	7.750	7.592	6.530	6.098
Fremstillingspris øre pr. FEN	97	99	118	122	132	140	145	154	165	184	208
Stykomkostninger/ha	1.618	1.899	2.065	2.222	2.274	2.397	2.514	2.713	2.854	3.135	3.354
Maskinomk. inkl. arbejde/ha	5.410	5.756	6.275	6.602	7.000	7.180	7.474	7.743	8.479	9.856	10.459
Øvrige omkostninger/ha	694	731	890	945	1.025	1.144	1.223	1.252	1.342	1.735	2.034
Jordleje, korrig. for EU-støtte/ha	-1.228	-759	491	634	790	977	1.350	1.567	2.057	2.782	2.938
Årets resultat	1.394	952	-524	-1.201	-1.423	-2.216	-2.924	-3.349	-3.940	-6.232	-7.244

FRA DRIFTSGRENSANALYSE TIL FMS

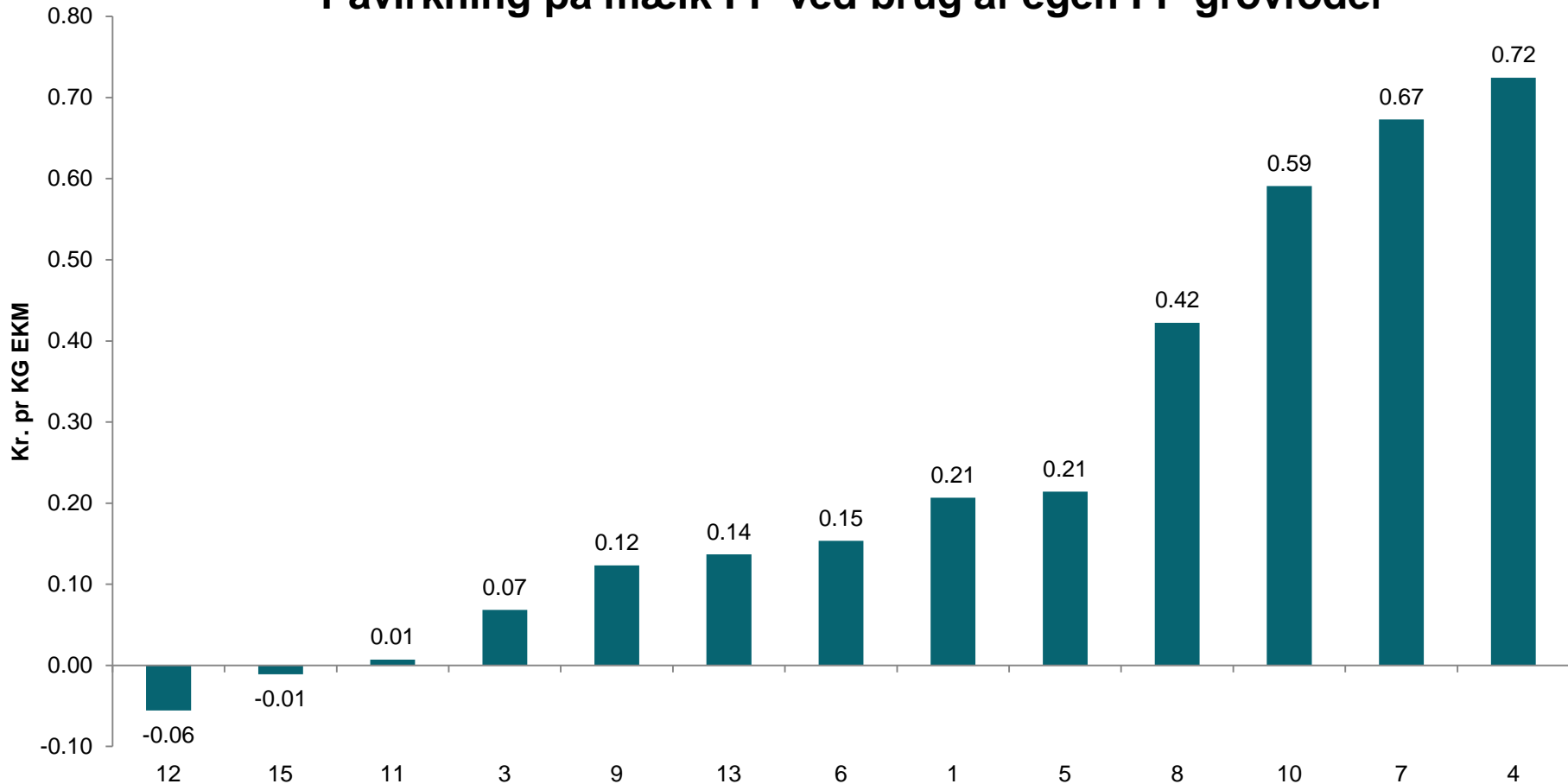
- 19 bedrifter med driftsgrensanalyser
  - - har nu også en FMS analyse
- Formålet er at komme med bud på hvordan der laves bedre driftsgrensanalyser i fremtiden
  - Fordelingsnøgle
  - Fokus på processen
- Demonstrere hvordan en kombination kan have sin styrke

FREMSTILLINGSPRIS GROVFODER

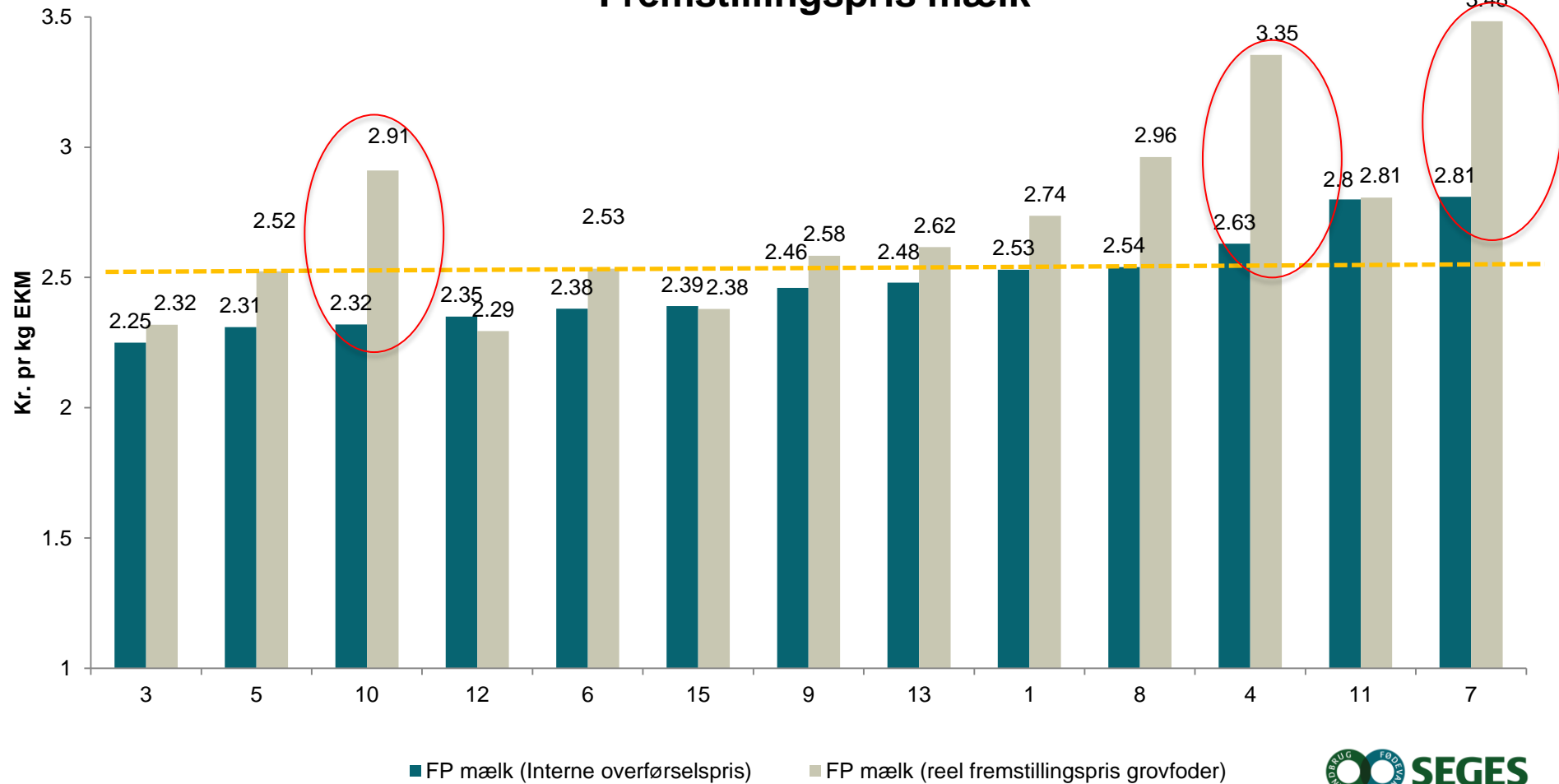
■ PÅ UDVALGTE BEDRIFTER

Påvirkning på mælk FP ved brug af egen FP grovfoder

Fremstillingspris mælk

FREMSTILLINGSPRIS PR FEN

Stykomk. + maskinomk. (inkl. arbejde) + Øvrige omk. + Jordleje - EU støtte

Gennemsnitlige udbytte i FEN

PRODUKTIONSPRIS PR FEN I FMS

Stykomk. + maskinomk. (inkl. arbejde) + ~~Øvrige omk.~~ + Jordleje - EU støtte

Gennemsnitlige udbytte i FEN

HVILKEN PRIS ER DEN RIGTIGE ???

FMS

	Fremstillings pris	Beregnet intern grovfoderpris	Optimerings pris Grovfoder
Stykomkostninger <i>Udsæd + gødning + planteværn + diverse mark.</i>	X	X	X
Maskinomkostninger (inkl. løn) <i>Afskrivning og (forrentning inventar) + vedligehold + brændstof og energi + maskinstation + løn + (ejer aflønning).</i>	X	X (Forrentning kun 66 % af inventarsaldo)	X
Øvrige omkostninger og indtægter <i>Ejendomsskat og forsikringer + forrentning af bygninger, jordforbedring, beholdning og rettigheder + afskrivning på bygninger og jordforbedring - andre landbrugsindtægter</i>	X	X	X
Jordleje	X (Renter af jordværdi gns. rente % + forpagtningsafgift)	X (Renter af jordværdi faktisk rente % *0,66 + forpagtningsafgift)	8
EU-støtte	X	X	
DB II for salgsafgrøder			X
Beregnet pris	X	X	X

Farmtal Online

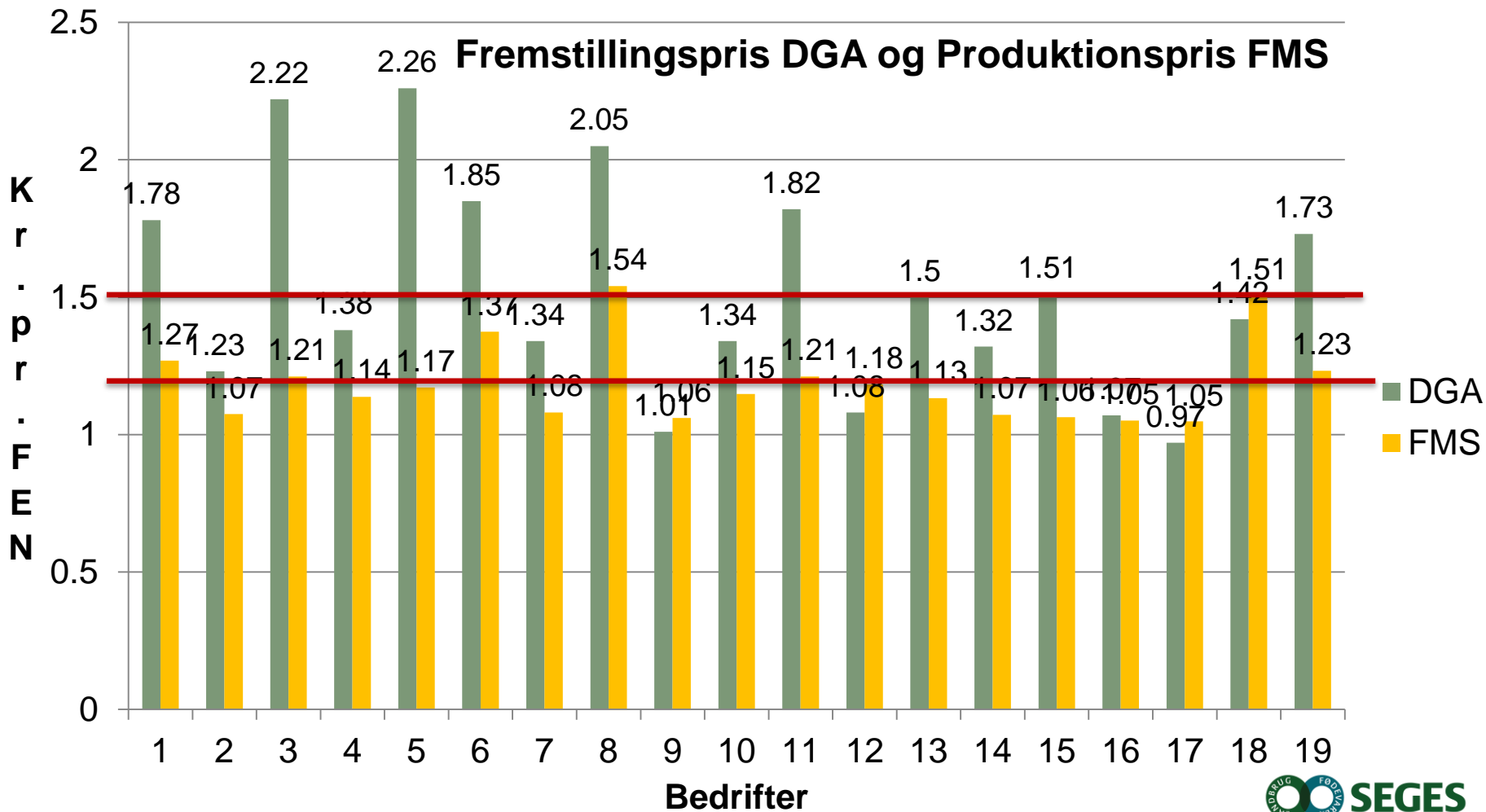
Eksempel:

Kalkule

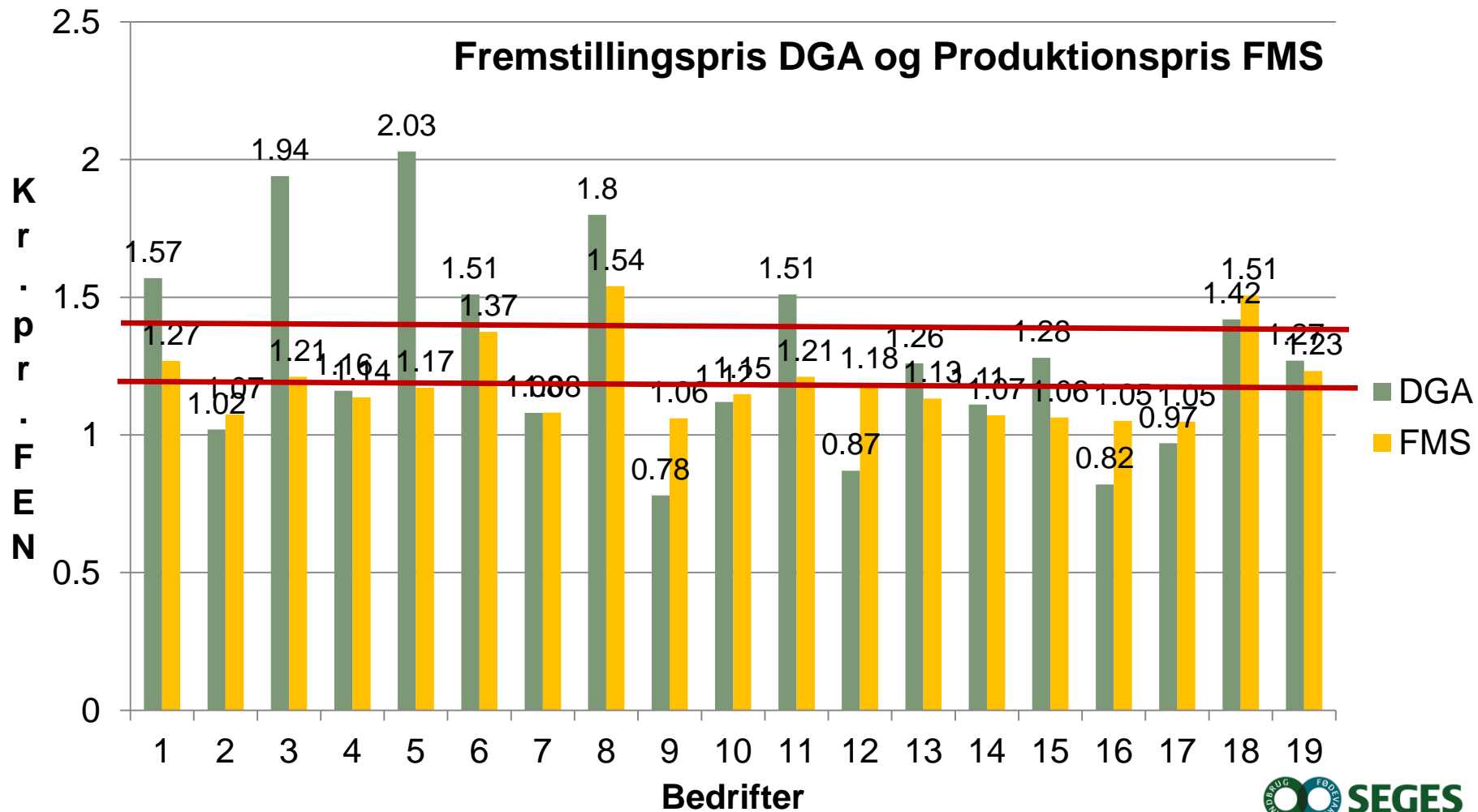
Sædskiftegræs

4 slæt

Emne	Kvantum	Pris	Beløb
Udbytte			
Høstet udbytte	11.130 FEN		
Opfodret/solgt udbytte	10.600 FEN	1,25	13.250
Bruttoudbytte			13.250
Stykomkostninger			
Græsfrø udsæd	-11 Kg	39,50	-415
Handelsgødning Kvælstof	-108 Kg	7,75	-837
Husdyrgødning Uspecificeret	-60 Tons		
Plastik	-212 Enh	2,20	-466
Stykomkostninger i alt			-1.718
Dækningsbidrag pr ha			11.532
Maskin- og arbejdsomkostninger			
Spredning af husdyrgødning	-60	21	-1.260
Gødningsspredning	-1	133	-133
Såning	-0,3	380	-125
Skårlægning	-4	308	-1.232
Sammenrivning	-4	197	-788
Snitning, hjemkørsel og indlægn.	-4	831	-3.324
Vanding fast omkostning	-1	1.130	-1.130
Vanding flytning	-3	120	-360
Vanding pr millimeter	-150	5	-750
Øvrige opgaver			-500
I alt maskin- og arbejdsomkostninger			-9.602

Fremstillingspris DGA og Produktionspris FMS

HVORFOR BLIVER DET UNØJAGTIGT?

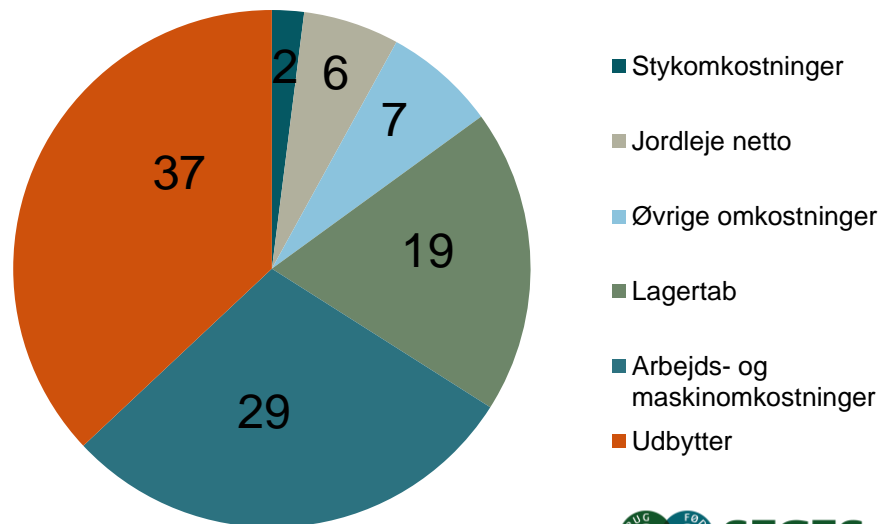
- ✓ Forkert fordeling af kapacitetsomkostninger Mark/stald
- ✓ Forkert fordeling mellem salgsafgrøder og grovfoder
- ✓ For lidt styr på udbytterne
- ✓ Jordværdi – Jordleje – EU støtte
- ✓ Bogføring er vigtig – kontoplan kan nemt udvides
  - ✓ F.eks købes der grovfoder og halm af maskinstation, som bogføres under finsnitning og ensilering
- ✓ Summax kan hjælpe på korrekt bogføring
  - ✓ Nem adgang til bilag

HVORFOR ER DER FORSKEL PÅ OMKOSTNINGER

- Stykomkostninger
- Anvendelse af maskiner
- Kapacitet på maskiner
- Transportafstand
- Størrelse på marker
- Nye eller gamle maskiner
- Vedligehold af maskiner
- Udbytte
- Lagertab

Eksempel
Fra 1 kr. til 2 kr. pr. FEN

Arbejds-/Maskinomkostninger

FORSKEL I %

NYE UDSKRIFTSMULIGHEDER I FMS

Samlet oversigt over maskinøkonomi - gennemsnitlige årlige omkostninger

Nøgletal maskin- og arbejdsomkostninger: Scenarie 3- 2016 - 267,32 ha.	egen mark	egen mark og for andre	alternativt forbrug	forholdstal
Maskinsaldo 1. år, kr. pr. ha pr. år	19.413		25000	78%
Tidsforbrug timer pr. ha pr. år	7,3	12,7	6,5	113%
Dieselforbrug ltr. pr. ha pr. år	137	239	120,0	114%
Dieselforbrug kr. pr. ha pr. år	546	955	490	111%
Vedligehold kr. pr. ha pr. år	685	901	550	125%
Maskinstation kr. pr. ha pr. år	83	83	100	83%
Løn kr. pr. ha pr. år	1.394	2.422	1.300	107%
Afskrivninger kr. pr. ha pr. år	1.414	2.109	1.800	79%
Forrentning kr. pr. ha pr. år	471	703	550	86%
Total kr. pr. ha pr. år	4.594	7.173	3.900	118%

UDSKRIFTER – NØGLETAL FMS

Maskin- og arbejdsomkostninger	egen mark	udenfor mark	for andre	sum
Dieselforbrug kr.	146.033	127.592	109.294	382.919
Maskinstationomkostninger kr.	22.116	-	-	22.116
Vedligeholdelse kr.	183.163	200.310	57.758	441.231
Variable maskinomkostninger i alt kr.	351.312	327.902	167.052	846.266
Løn kr.	372.732	920.867	274.613	1.568.212
Afskrivninger kr.	377.920	212.360	185.973	776.254
Forrentning kr.	125.973	70.787	61.991	258.751
Afskrivninger og forrentning i alt	503.894	283.147	247.964	1.035.005
Total kr. pr. år	1.227.938	1.531.916	689.630	3.449.483
	38	33	29	
Overblik maskin- og arbejdsomkostninger - egen mark og for andre for scenarie 3 - 2016			i alt	pr. ha
Maskinomkostninger egne marker kr.			1.227.938	4.594
Maskinomkostninger for andre kr.			689.630	
Maskinomkostninger i alt kr.			1.917.568	
Maskinstation indtægter kr.			530.000	
Total kr. pr. år			1.387.568	5.191

UDSKRIFTER – NØGLETAL FMS

Nøgletal for udvalgte afgrøder			
	Majshelsæd	Græs til slæt	Vedv. Græs
Areal ha.	112	151	4
Udbytte pr. ha	10.600	7.000	1.000
Udbytteenhed	FEN pr. ha	FEN pr. ha	kg pr. ha
Egne løntimer pr. ha pr. år	6,6	8,1	0,1
Egne maskin- og arbejdsomkostninger pr. ha	3.764	5.192	85
Maskinstationsomkostninger	87	82	-
Maskin- og arbejdsomkostninger i alt pr. ha	3.851	5.274	85
Maskin- og arbejdsomkostninger kr. pr. udbytteenhed	0,36	0,75	0,08
Eget dieselforbrug ltr. pr. ha	127	148	2

Hej SEGES

Jeg har i formiddags arbejdet med det nye FMS 1.70 med Anders og Morten fra Centrovic. Det var for at jeg kunne dele nogle af de erfaringer, jeg havde haft med maskinanalyser, som de måske kan bruge fremadrettet.

Det var en fornøjelse at konstatere, hvor mange gode ting der er kommet med i version 1.70. Jeg har altid haft behov for at lave 1-2 regneark mere, for at lave yderligere beregninger i til det gamle. Det ser jeg ikke der er behov for længere, hvor er det fedt det er blevet en fastdel.

Er sgu næsten misundelig på de to, der kan starte med det nye 😊

BLIV DUS MED FREMSTILLINGSPRISEN

- OG GØR NOGET VED DEN

- Kend de forskellige priser
- Lav flere FMS analyser
- Superbruger kursus fra SEGES
- Lav et rådgivningsprodukt
- Sæt mål for antal FMS
- Benchmarking i fokusgrupper
- Giv konkrete bud på hvad der skal til for at producere billigere grovfoder
- Handlingsplaner – Grovfoderskoler mv.

SPØRGSMÅL?